

Svar på høringssspørgsmål fra ISP, Pensionskassen for teknikum- og diplomingeniører.

Finanstilsynet har i diskussionsoplæg af 27.februar 2017 om "Pension når garantierne forsvinder" efterspurgt svar på høringssspørgsmål. ISPs bestyrelse ønsker med nedenstående at give input til høringen.

1. Hvilke produkttegenskaber er vigtige i et pensionsprodukt?

a) I hvor høj grad skal de forventede pensioner være forudsigelige i opsparingsfasen? Hvilke fordele og ulemper er der ved høj grad af forudsigelighed?

b) I hvor høj grad skal der være stabilitet i de udbetalte pensioner i udbetalingsfasen? Hvilke fordele og ulemper er der ved henholdsvis lav og høj grad af stabilitet?

c) Hvordan ser en god udbetalingsprofil ud? Bør der planlægges efter, at de udbetalte pensioners købekraft skal kunne fastholdes i udbetalingsperioden?

Svar:

ISP finder, at det er vigtigt med et pensionsprodukt, som dækker medlemmerne i alle livets faser. Dvs. med fornuftige forsikringsdækninger ved død og invaliditet og en livsvarig alderspension.

Pensionsproduktet bør være enkelt og bør kommunikeres enkelt, så medlemmerne kan forstå det, og risici bør være klare for både selskabet og medlemmerne. Lave omkostninger og mulighed for høje afkast er væsentlige elementer i pensionsproduktet.

Opsparingsfasen:

ISP mener ikke, der skal være en fuldstændig forudsigelighed i opsparingsfasen.

Pensionsprognoserne kan svinge gennem opsparingsfasen, som oftest pga. afkastsvingninger. ISP oplever ikke udfordringer med medlemmernes forståelse af deres ISP-ordning i markedsrente, herunder at afkast kan være negativt i enkelte år.

Ulempen ved høj forudsigelighed i opsparingsfasen er, at der investeres på en sådan måde, at risiko for tab minimeres. Derved minimeres afkastet også typisk, og medlemmerne får ikke en optimal forrentning af deres pension. Fordelen er, at medlemmerne kan regne med en vækst i opsparingsfasen, om end denne vil være lav.

Udbetalingsfasen:

ISP mener ikke, der skal være en fuldstændig forudsigelighed i udbetalingsfasen. ISP har en del pensionister på en ugaranteret markedsrenteordning, hvor risikoen ligger hos medlemmerne og pensionerne reguleres op eller ned årligt som følge af afkast. Dette har ISP meget få beklagelser fra medlemmerne omkring, og medlemmerne synes at have forstået og accepteret udsving i pensionerne.

Generelt set er fordelene ved en fuldstændig forudsigelighed en stabil indkomst for pensionisterne.

Ulempen ved stabilitet i udbetalingsfasen er typisk lavere afkast, idet der investeres med mindre risiko. Hvis det yderligere er et ønske/krav, at pensionerne aldrig eller kun under helt særlige forhold må nedsættes, så vil beregningsgrundlaget skulle fastsættes yderst forsigtigt, hvilket typisk vil bevirke, at pensionerne stiger hen over årene. ISP har indikationer af og tilkendegivelser om, at de fleste af ISPs medlemmer foretrækker den omvendte profil, altså at pensionerne falder med årene, da medlemmerne typisk er mest aktive og har størst forbrug umiddelbart efter alderspensionering.

Anvendes en udjævning, så kan den også koste, og hvis medlemmerne forlader selskabet, så efterlades muligvis en andel af en buffer til udjævning.

Udbetalingsprofil:

En god udbetalingsprofil er let faldende, således at der udbetales mest de første år, fordi forbruget er faldende henover årene efter pension i takt med at medlemmerne bliver ældre. Købekraft skal ikke nødvendigvis bevares. Det er vigtigt at give mulighed for at

pensioner kan falde, således at selskabet kan investere mest optimalt, selvom det selvfølgelig ikke et mål i sig selv, at pensioner sættes ned, det er blot en risiko, der følger med.

2. Hvad er god risikostyring i ugaranterede produkter?

a) Giver ugaranterede produkter anledning til en anderledes tilgang til risikostyring end garanterede produkter? Hvis ja, hvordan?

b) Bør selskaberne for ugaranterede produkter, som det er tilfældet for garanterede produkter, tage udgangspunkt i et tilstræbt niveau for ydelserne ud fra et synspunkt om, at formålet med pension er at skabe indkomststrømme til forsørgelse? Bør selskaberne dermed i risikostyringen sigte efter at skabe en vis sammenhæng mellem opsparingsfasen og udbetalingsfasen? Eller kan fokus i risikostyringen for ugaranterede produkter være som for andre typer opsparing: maksimering af opsparingen?

Svar:

God risikostyring er, at der fastlægges rammer for risikoen på de enkelte produkter, og kontrolleres og rapporteres på disse med en passende frekvens. F.eks. et mål for den aktieækvivalente risiko.

Ugaranterede produkter bør styres efter, at de af bestyrelsen fastlagte risikorammer overholdes. Disse skal være klart kommunikerede til medlemmerne, ligesom det skal klart oplyses, at pensionerne er ugaranterede og kan falde, samt i hvilke situationer pensionerne kan falde (afkastudsving, ændringer i levetider mm). Derudover er det vigtigt for selskabet at forholde sig til likviditet, specielt hvis der indgås illikvide investeringer i større mængder i forhold til porteføljen. Garanterede produkter styres typisk efter Solvens II behovet.

Fokus i opsparingsfasen bør være maksimal opsparing med klar kommunikation til medlemmerne om risikoen for fald i opsparingen som følge af negative afkast. Udbetalingsfasen bør have et større element af stabilitet, dog uden at dette bliver det fremherskende element, jf. svar på spørgsmål 1.

3. Er forbrugerbeskyttelsen i den nugældende regulering i forhold til ugaranterede produkter tilstrækkelig? Hvorfor/Hvorfor ikke?

a) Bør regulering bidrage til at sikre forudsigelighed og stabilitet i de forventede pensionsydelse i ugaranterede produkter?

Svar:

Helt overordnet mener ISP ikke at øget regulering skaber værdi for medlemmerne. Det er relevant at bestyrelsen sætter rammer for risiko og investeringer og for kommunikation til medlemmerne.

Pensionselskaberne har en klar interesse i at gøre det bedst muligt for medlemmerne, uanset at medlemmerne selv bærer risikoen, når pensionerne kan nedsættes. Selskabet måles i høj grad på afkast, og ISP oplever, at medlemmer, der har muligheden, i højere grad vælger andre selskaber efter år med dårlige afkast, og omvendt. F.eks. i relation til at overføre pensionsopsparing fra andre pensionselskaber og banker til ISP.

En øget regulering vil fordyre og komplicere og vil ikke være til gavn for medlemmerne. Og et krav om stabilitet i pensionerne vil forventeligt betyde lavere pensioner. En del af ISPs medlemmer har f.eks. haft svært ved at forstå, at de nye Solvens II regler ikke bidrager til et bedre afkast, men til at beskytte forsikringstagerne.

Forbrugerbeskyttelsen i de nuværende regler vurderes at være tilstrækkelige, men selskaberne skal blive bedre til at kommunikere til medlemmerne omkring risiko.

4. Er der behov for nye og anderledes informationer for ugaranterede produkter? Hvorfor/hvorfor ikke?

a) Er de nuværende informationer til medlemmerne tilstrækkelige? I hvor høj grad er forbrugerne i stand til at forstå informationer om risici i produkter?

b) Vil det være hensigtsmæssigt med f.eks. et risikonøgletal?

c) Skal eventuelle nye informationer om risikoen i produkterne gives til den enkelte eller til offentligheden generelt?

d) Hvilke fordele og ulemper er der ved en enkel risikomærkning af ugaranterede pensionsprodukter?

Svar:

Der er behov for at selskaberne informerer medlemmerne om følgende:

- Betydningen af et ugaranteret produkt
- I hvilke situationer pensionerne ændres (levetider, omkostninger, forsikringsrisici, afkast, beregningsrente etc).
- Betydningen af det risikoniveau, som medlemmerne har /kan vælge i investeringsprofilen

Et risikonøgletal kan være en enkel måde at måle risikoen på. Desværre fører nøgletal ofte til sammenligning af æbler og pærer på tværs af selskaberne.

Eventuelle nye risikoinformationer bør gives til den enkelte ud fra medlemmernes personlige valg. Desuden som generelle informationer, f.eks. på hjemmesider.

Ulemperne er som før nævnt at der sammenlignes ordninger, som ikke kan sammenlignes.

5. Er der behov for specifikke regulatoriske tiltag, der kan bidrage til at sætte rammer for selskabernes risikostyring og risikotagning? Hvorfor/hvorfor ikke?

a) Hvilke fordele og ulemper er der ved, at kræve, at bestyrelsen mere præcist definerer produktegenskaber og de forventede ydelsesrækker, herunder tager stilling til hvilken risiko for nedsættelse af ydelserne bestyrelsen vil acceptere?

b) Bør der fastsættes grænser for, hvor meget risiko en medlem kan have i et livsvarigt ugaranteret pensionsprodukt? Hvilke fordele og ulemper er der ved at sætte eksplicitte grænser?

Svar:

Regulatoriske tiltag vil betyde lavere pensioner til medlemmerne af den simple årsag, at de koster at implementere og drive. Det er der sikkert nogle medlemmer, som gerne vil betale for, såfremt de føler, at de opnår en værdi af det i form af større sikkerhed og/eller stabilitet. Men der er helt sikkert også medlemmer, som ikke vil betale for det. ISPs bestyrelse ser med bekymring på eventuelle overvejelser om at indføre MIFID-lignende regler som i bankerne, hvor kunderne skal lave en egnethedstest. Bekymringen går på, at bankernes test er meget omkostningstunge at implementere og ikke mindst at drive, og ISP har svært ved at se at det er til fordel for medlemmerne, der i en pensionskasse som IPS nok har valgmuligheder, men dog i begrænset omfang.

Hvis bestyrelsen skal sætte rammer for, hvilken risiko for nedsættelse af pensionerne, som bestyrelsen kan acceptere, så opstår der flere alternativer:

Risikoen sættes til at niveau, så den reelt ingen værdi har. Dvs. bestyrelsen accepterer at pensionerne med stor sandsynlighed kan sættes ned.

Risikoen sættes således, at der er ringe risiko for at pensionerne sættes ned, hvilket vil betyde at beregningsforudsætninger skal vælges forsigtigt, og investeringsrisiko skal være lav. Det vil typisk betyde stigende pensioner hen over et udbetalingsforløb, hvilket ikke er i medlemmernes interesse, jf. svar på spørgsmål 1.

Der bør ikke sættes grænser for risiko i et livsvarigt ugaranteret pensionsprodukt (eller andre ugaranterede pensionsprodukter).

Det vil være meget individuelt, hvor meget risiko en medlem vil acceptere. Det afhænger både af medlemmernes øvrige økonomiske forhold, samt det enkelte medlems risikoappetit.

Hvis medlemmet eksempelvis har stor opsparing ved siden af pension, og denne er anbragt relativt sikkert, så kan medlemmet ønske en større risiko og dermed muligheden for et større afkast.

For medlemmer, der ikke kan eller prioriterer at sætte sig ind i deres pensionsopsparing, og er tilfredse med lavere opsparing mod sikkerhed, så vil det være en fordel med eksplicitte grænser.

ISP 19-4-2017